

Blijf van mijn dier

Initiatiefvoorstel
2023

Partij voor
de Dieren

PvdA040
Groei Mee

D66
eindhoven

Initiatiefvoorstel **'Blijf van mijn dier'**,
namens Partij voor de Dieren Eindhoven.
April 2023

De volgende partijen zijn betrokken bij de totstandkoming van het initiatiefvoorstel:

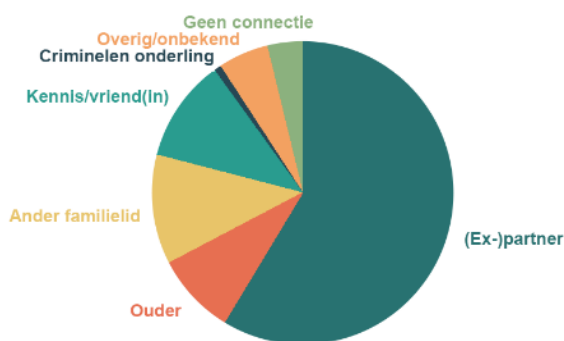
I. Aanleiding

Op dit moment is huiselijk geweld een van de meest omvangrijke vormen van geweld in onze samenleving. Van de totale Nederlandse bevolking tussen de 18 en 70 jaar, is 45 procent ooit slachtoffer geweest van enige vorm van fysiek, seksueel of psychisch geweld in huiselijke kring. Ieder jaar worden er ruim 63.000 gevallen bij de politie gemeld. Dat is ongeveer een derde van het totale aantal slachtoffers. Ieder jaar maken zo'n 13.000 slachtoffers in Nederland gebruik van de vrouwenopvang¹.

Helaas heeft het geweld vaak ook een slecht einde, iedere acht dagen wordt er een vrouw vermoord in Nederland. Hierbij is vaak de partner of ex-partner de dader. Het gros van deze vrouwen wordt gedood als zij de relatie wil beëindigen of heeft beëindigd, echter was er ten tijde van de relatie al sprake van gewelddadig gedrag.

Relatie van (vermoedelijke) dader met slachtoffer, moorden op vrouwen* 2017-2021

*waarvan de verdachte/dader in beeld. Bron: CBS, moord en doodslag 2021

huishoudens een huisdier. In het gros van deze huishoudens betreft het een hond of een kat.² Als je naar deze cijfers kijkt dan kan je de conclusie trekken dat in een groot deel van de gevallen van huiselijk geweld er in dat huishouden ook een huisdier aanwezig zou kunnen zijn.

De invloed hiervan is enorm, niet alleen kan het huisdier zelf onderworpen worden aan geweld, maar ook kan het dier als machtsmiddel worden ingezet. De (ex-)partner kan dreigen het huisdier iets aan te doen of het huisdier al mishandelen om zo de partner te raken die van het huisdier houdt. Zowel het huisdier als de vrouw zijn slachtoffer in een dergelijke situatie.

Helaas blijkt ook uit gegevens dat vrouwen, die zich in huiselijk geweldsituaties bevinden, langer in deze situatie blijven omdat ze hun huisdier niet achter willen laten. Uit onderzoek blijkt dat 41% van de vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld met huisdieren gemiddeld 52 weken later hulp zoekt dan vrouwen zonder huisdieren.³

De hoofdredenen hiervan zijn:

- De vrouw wil het huisdier niet achterlaten uit vrees voor geweld tegen het huisdier;
- Ze kan het huisdier nergens anders onderbrengen en niet meenemen naar de vrouwenopvang.

Mocht een vrouw toch vluchten dan wordt veelal het huisdier als chantagegemiddel gebruikt. Er zijn incidenten waarbij vrouwen terug zijn gekeerd naar hun huis vanwege het huisdier en dit tot desastreuze gevolgen heeft geleid.

1. <https://www.blijfgroep.nl/artikelen/cijfers-en-feiten-over-huiselijk-geweld/>

2. HAS Hogeschool, HAS Kennistransfer & Bedrijfsopleidingen, Den Bosch Faculteit Diergeneeskunde (2015). Feiten & Cijfers Gezelschapsdierensector, Utrecht.

3. Garnier W. & Enders-Slegers M.J. 'Huiselijk geweld en dierenmishandeling in Nederland' In Nederland bezit meer dan de helft van de

2. Doelstelling

Het initiatiefvoorstel heeft tot doel om een oplossing aan te dragen voor de gemeente Eindhoven voor de opvang van huisdieren bij huiselijk geweld situaties, waarmee wordt bijgedragen aan het verkorten van de duur voordat een slachtoffer daadwerkelijk vlucht.

Er wordt daarnaast aandacht geschonken aan informatievoorziening die relevant kan zijn voor de ketenpartners en een toekomstvisie. Als laatste komt het definitieve voorstel voor het college aan bod.

We spreken in het voorstel over vrouwen daar zij het grootste slachtoffer zijn van huiselijk geweld. Dit betekent niet dat mannen geen slachtoffer kunnen zijn, echter zijn in Eindhoven nog te weinig situaties hiervan bekend.

3. De situatie

De situatie in Eindhoven

Als er sprake is van huiselijk geweld of vermoedens hiervan dan kan *Veilig Thuis* worden ingeschakeld. *Veilig Thuis* is een advies- en meldpunt dat in dergelijke situaties kan worden ingezet. Het slachtoffer kan *Veilig Thuis* zelf benaderen of zij gaan aan de slag als iemand anders een melding maakt van vermoedens van huiselijk geweld. *Veilig Thuis* geeft advies en ondersteuning, organiseert hulp, doet onderzoek, kunnen een tijdelijk huisverbod opleggen of zij kunnen een crisisteam inschakelen.⁴ *Veilig Thuis* let daarbij ook op of er kinderen en huisdieren in het spel zijn. Indien een slachtoffer geen andere weg meer ziet dan te vluchten uit deze situatie, dan is er de mogelijkheid om naar een crisisopvang van *Nexs* te gaan, het zogeheten '*Blijf van mijn lijf huis*'. Men verblijft hier anoniem en veilig, tevens wordt er een actieplan opgezet en krijgt het slachtoffer verdere begeleiding.

De vrouwenopvang in Eindhoven biedt plek voor vrouwen en kinderen, echter is er geen plek binnen deze opvang voor huisdieren. Dit is tweeledig;

- In verband met hygiëne en allergieën is het niet wenselijk om huisdieren in dezelfde ruimte te hebben;
- De opvang is te klein voor huisdieren om te verblijven.
- Dit betekent dat indien een slachtoffer wenst te vluchten van haar huiselijk geweld situatie, zij haar huisdier niet kan meenemen en deze moet achterlaten of zelf een opvangplek dient te regelen voor het huisdier.

Wat doet stichting Mendoo?

Stichting *Mendoo* is een stichting die zich inzet voor slachtoffers van huiselijk geweld met een huisdier. *Mendoo* is begonnen in 2014 naar aanleiding van het rapport 'Huiselijk geweld en dierenmishandeling in Nederland'.⁵ Waaruit bleek, zoals eerder genoemd, dat vrouwen hun hulpvraag uitstellen in verband met dat er geen opvang is voor hun huisdier. *Mendoo* heette toen *Stichting Blijf van mijn dier* en was een project van het IFAW. *Mendoo* helpt mensen in Nederland die niet of pas veel later vluchten vanwege dat er geen oplossing is voor hun huisdier. Door het bieden van hulp en zorg kunnen huisdieren worden opgevangen en kan een slachtoffer de hulp aannemen die op dat moment noodzakelijk is.⁶

Vanwege de groei is het project *Blijf van mijn dier* omgezet naar een zelfstandige stichting en is de naam veranderd in *Stichting Mendoo*. Naar aanleiding van hun werk en ervaring zijn zij benaderd om verdere uitleg te geven over hetgeen dat zij doen en hoe dit toegepast kan worden op Eindhoven, zodat ook vrouwen in Eindhoven en omgeving met een huisdier in de toekomst geholpen kunnen worden.⁷

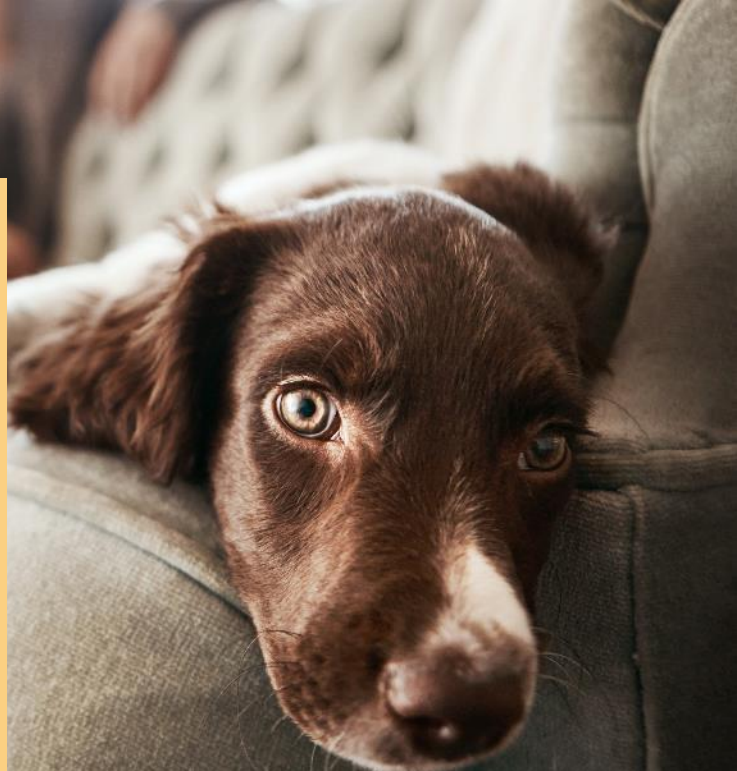
4. veiligthuis.nl/hoewerkt-veilig-thuis/

5. www.stray-afp.org/nl/wp-content/uploads/sites/2/2012/08/HuiselijkGeweldEnDierenmishandelingInNederland_web1.pdf

6. mendoo.nl

7. Agenderingsverzoek 7 februari 2023 "Blijf van mijn dier" op locatie

4. Actieplan

Stichting Mendoo heeft jarenlange ervaring en heeft naar aanleiding van onze informatieavond een voorstel op maat gemaakt voor de gemeente Eindhoven. Dit voorstel heeft betrekking op het bieden van noodopvang voor huisdieren uit huiselijk geweld situaties, bij gastgezinnen en/of dierenpensions, zodat:

- Slachtoffers de stap naar een veilige toekomst kunnen zetten zonder zich zorgen te hoeven maken over hun huisdier;
- Het gemiddelde van één jaar, waarin slachtoffers hun vlucht uitstellen vanwege zorgen over het huisdier, verlaagd kan worden;
- Huisdieren niet meer ingezet kunnen worden als chantagemiddel om terug te gaan naar de gewelddadige thuissituatie wanneer het slachtoffer is gevlucht.

Kosten

De kosten van Mendoo zijn hieronder in een overzicht gezet, daarbij zit ook de optie om gebruik te maken van kennisgeving aan ketenpartners en hulpvragers.

Er kan besloten worden om van deze optie geen gebruik te maken. In dat geval dient ervanuit de

gemeente en de ketenpartners dan wel voldoende aandacht te worden gegeven aan de informatievoorziening, zodat iedereen op de hoogte is van wat er wordt geboden en slachtoffers in Eindhoven (en omgeving) met een huisdier bekend zijn met wat voor hulp zij kunnen vragen indien nodig.

Als er sprake is van een complexe situatie dan zijn de werkzaamheden niet 24 uur per huisdier, maar worden deze 32 uur en zullen de kosten van de werkzaamheden met € 600 euro (excl. btw) per huisdier verhoogd kunnen worden. Complexe situaties komen voor als er meerdere huisdieren zijn die bij elkaar moeten blijven, of er sprake is van risicovolle rassen.

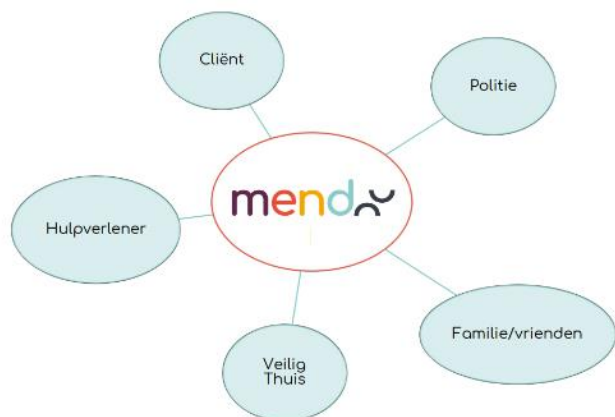
Dit voorstel is op basis van vijf huisdieren die in 2023 kunnen worden opgevangen en is een indicatie. Deze indicatie is op basis van de ervaring die *Mendoo* heeft met soortgelijke steden en de instroom bij het *Blijf van mijn lijf huis*. Gelet op de instroom bij het *Blijf van mijn lijf huis* in Eindhoven zou dit aantal verdubbeld kunnen worden. Voor nu gaan we uit van dit cijfer op basis van dat de implementatie halverwege 2023 zal zijn.

O.b.v. 5 huisdieren in 2023		Gemeente/ opvanglocatie	Mendoo
Werkzaamheden	24 uur per dier á € 75,- per uur	€9.000,-	
Stap 1: Inventarisatie casus Screening & selectie gastouder			
Stap 2: Plaatsing dier(en)			
Stap 3: Coördinatie tijdens opvangperiode			
Stap 4: Terugplaatsing dieren <i>Incl. aansturing vanuit Mendoo, reis- kosten, telefoonkosten, administratie</i>			
Kennisgeving aan ketenpartners en hulpvragers	40 uur á € 75,- per uur	€ 3.000,-	
Voer, dierenartsenkosten & dierbenodigdheden	€ 750,- per dier		€ 3.750,-
		€ 12.000,-	€ 3.750,-
		BTW	€ 2.520,-
		Totaal	€ 14.520,-

Tabel 1: Voorstel bijdrage Mendoo voor de werkzaamheden in Eindhoven

Hoe gaat het in zijn werking?

Stichting *Mendoo* kan op verschillende manieren een melding binnen krijgen van een huiselijk geweld situatie waar een huisdier bij betrokken is. Dit kan rechtstreeks aan hen of aan een van de ketenpartners:

Zodra er een melding binnenkomt is het afhankelijk van de situatie welke vervolgactie er komt. De meest ideale situatie is als *Mendoo* het dier meteen kan ophalen en kan onderbrengen bij de gastouders. Echter in sommige gevallen verblijft het dier nog bij de (ex-)partner en moet *Stichting Mendoo* gaan achterhalen of deze het huisdier wil afgeven. Dit kan meer voeten in de aarde hebben. Het kan ook zijn dat het slachtoffer al in de opvang verblijft waarbij zij de huisdieren heeft achtergelaten zonder dat er iemand is die zich om hen bekommert. Er kan verder sprake van zijn dat de huisdieren tijdelijk worden opgevangen binnen het eigen netwerk van het slachtoffer, maar dat de dieren er niet kunnen blijven en alsnog opgevangen moeten worden. Het is altijd fijn als een huisdier ergens anders kan worden opgevangen, echter schuilt hier wel het gevaar dat als de (ex-)partner hier weet van heeft, zij eventueel kunnen worden lastiggevallen. Tevens kan dit netwerk ook voor het slachtoffer onveilig zijn doordat het wellicht verweven is met het netwerk van de ex-partner. Deze optie is dus niet in alle gevallen even wenselijk. Welke situatie hier ook van toepassing is, *Stichting Mendoo* zet zich in om het huisdier zo snel mogelijk uit de situatie te halen en onder te brengen bij een gastgezin. Voor de plaatsing van de huisdieren bij gastgezinnen is het van belang om te weten met

wat voor dier ze te maken hebben. Zij hebben daarvoor een intakelijst opgesteld, waarin de nodige vragen staan die van belang zijn voor de juiste plaatsing van het dier bij een gastouder. In de meeste gevallen is met de verschafte inlichtingen en de intakelijst voldoende informatie om het dier bij een gastouder te plaatsen. *Stichting Mendoo* zorgt voor een goede match tussen gastouder en dier. Het slachtoffer zal een overeenkomst tekenen waarbij zij tijdelijk afstand doet met voorkeursrecht. Dit betekent dat zodra het mogelijk is, de eigenaresse het huisdier weer bij haar terug kan laten plaatsen. Ook staan hier afspraken en voorwaarden in vermeld. Hoofregel is dat als de eigenaresse aangeeft weer voor het huisdier te kunnen zorgen, zij het huisdier een veilige plek kan bieden en ook in staat is hier financieel voor zorg te dragen.

De gastouders spelen ook een rol om het huisdier weer de rust en veiligheid te kunnen bieden die zij nodig hebben. Laten we namelijk niet vergeten dat het huisdier ook een slachtoffer is. Voor het huisdier wordt er tevens een gezondheidscheck bij de dierenarts ingepland. Dit is noodzakelijk, er zijn namelijk gevallen waarbij er verwaarlozing is opgetreden hetgeen diverse oorzaken kan hebben. Het slachtoffer wordt op de hoogte gebracht met hoe een en ander is verlopen en dat het huisdier veilig is en kan nu zelf ook beginnen aan haar eigen verwerkingsproces.

Duur opvang

De opvang van het huisdier zal net zolang duren als dat de cliënt in de opvanglocatie verblijft. Ook in Eindhoven kan de duur hiervan verschillen. *Stichting Mendoo* hanteert een gemiddelde van 6 tot 9 maanden, met een uitloop tot een jaar. Als het slachtoffer aangeeft weer voor het huisdier te kunnen zorgen, dan volgt er vanuit *Stichting Mendoo* een check bij de hulpverlenende instantie. Daarnaast wordt er gekeken als het huisdier terugkeert of dit ook naar een veilige plek is. Is dit niet het geval dan zal *Stichting Mendoo* het gesprek aangaan waarbij zij hun zorgen uiten en bespreken of het eventueel een betere optie is om afstand te doen van het huisdier. Als blijkt dat dit wel veilig is, dan kan er een afspraak worden ingepland om het dier bij de gastouder op te halen. Vanzelfsprekend is het van belang dat de ketenpartners met elkaar en met *Mendoo* goed samenwerken.

5. Langere termijn

Het hoofddoel is om op korte termijn te kunnen starten met het opvangen van huisdieren in huiselijk geweldsituaties, echter zijn er ook voor de langere termijn een aantal punten die van belang kunnen zijn en in de nabije toekomst aandacht behoeven.

Training en advies

In de praktijk blijkt dat er een correlatie is tussen dierenmishandeling en huiselijk geweld. In ruim de helft van de gevallen van huiselijk geweld is er ook sprake van dierenmishandeling en wordt het dier vaak als een machtsmiddel gebruikt. *Veilig Thuis* heeft dit in een gesprek bevestigd. Zij zijn alert op signalen en vragen in bepaalde situaties door. Een en ander wordt door hen dan geregistreerd. Dierenmishandeling is vaak een voorspeller van later gewelddadig gedrag, het is veelal een eerste stap in een ontwikkeling naar geweld tegen mensen.

Achterhalen of hier sprake van is, is niet gemakkelijk nu ongewenst gedrag zich veelal binnenshuis plaatsvindt. Het is daarom nog meer van belang om alert te zijn op eventuele signalen en wat hierin een vervolgstap kan zijn. Betrokken instanties zouden daarom vaker en diepgaandere trainingen dienen te volgen zodat zij eerder signalen herkennen en hierop nog beter kunnen anticiperen.⁹

Noodruimte

Zoals reeds aangegeven is het niet mogelijk voor huisdieren om in de opvang te verblijven. *Stichting Mendoo* kan hierin een cruciale rol spelen door zorg te dragen voor de opvang zoals beschreven. Echter zou de meest ideale situatie zijn dat een slachtoffer in een noodsituatie direct met haar huisdier naar een (kleine) noodruimte kan vluchten. Vanuit daar kan dan de verdere opvang naar gastouders geregeld worden. Het huisdier is zo ook weg uit de plek des onheils en het huisdier kan niet meer als machtsmiddel worden ingezet.

Het is daarom van belang om te onderzoeken of er in Eindhoven een kleine noodruimte kan worden ingeregeld waar het slachtoffer in eerste instantie met het huisdier kan worden opgevangen. Deze opvang kan variëren van enkele dagen tot een week, terwijl *Stichting Mendoo* op korte termijn de gastouder regelt. Indien een noodruimte niet realiseerbaar is, dan kan eventueel gekeken worden of het huisdier direct naar *Stichting ROZE* gebracht kan worden en daar een aantal dagen kan worden opgevangen tot het huisdier naar de gastouder kan. *Stichting ROZE* heeft kenbaar gemaakt hiervoor open te staan en dat de kosten hiervan maximaal € 10 euro per dag zijn per huisdier.

9. Zie bijlage 1: Ondersteuning Mendoo, p. 1

Diertoegankelijke opvang

Uit gesprekken met *NEOS* en *Mendoo* blijkt de wens voor een diertoegankelijke opvang. De opvanglocatie is hier momenteel niet geschikt voor. Echter kan het meenemen van je huisdier van essentieel belang zijn. Zoals hierboven genoemd is het huisdier dan uit de geweldsituatie en de slachtoffers hebben geen zorgen over hun huisdier. Daarnaast bieden huisdieren, vooral voor kinderen, een vorm van troost en vertrouwen. Het kan helpen in het verwerkingsproces aangezien het vluchten van een thuissituatie een ingrijpende gebeurtenis is.

In Amsterdam is men als een van de eerste steden begonnen met het opvangen van de slachtoffers met hun huisdier. Op dit moment zijn er in Nederland inmiddels 11 opvanglocaties waar huisdieren welkom zijn. Echter zijn hier in Eindhoven nog veel obstakels, zoals de ruimte van de vrouwenopvang die hier niet voor is ingericht. Het is daarom van belang om in de toekomst het beleid hierop aan te passen en te zoeken naar een geschikte locatie voor een diertoegankelijke opvang of de huidige locatie hierop aan te passen.

6. Voorstel

Op basis van hetgeen is beschreven is het van belang om slachtoffers van huiselijk geweld met huisdieren de mogelijkheid te bieden zo snel mogelijk hun situatie te ontvluchten, dit in het belang van de veiligheid van hen en van de huisdieren. We verzoeken daarom het college om:

1. Een pilot "Blijf van mijn dier" voor de duur van een jaar te starten waarbij er een samenwerkingsovereenkomst wordt gesloten in lijn met eerder genoemd actieplan, zodat de opvang van huisdieren wordt geregeld in huiselijk geweldsituaties en hiermee te starten in Q3 2023;
2. Op termijn onderzoek te doen naar de mogelijkheden voor een noodopvang en een diertoegankelijke vrouwenopvang en de raad hierover te informeren in Q2 2024;
3. De kosten hiervan te dekken uit het programma Sociaal Domein, 6.81 Geëscaleerde zorg (eventueel te voldoen met Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang).

De leden van de raad,
Virginia Jonkers, Partij voor de Dieren
Wil van Haalen, Partij van de Arbeid
Murat Memis, SP
Jorien Migchielsen, D66

Bijlage
Ondersteuning
Mendoo

Training en advies

Als professional wil je scherp zijn op signalen die mogelijk wijzen op mishandeling. Dat is echter niet altijd even makkelijk. Veel ongewenst gedrag vindt plaats achter de voordeur en zelfs dan is niet altijd direct zichtbaar wat er zich precies afspeelt. Hoe langer je in het vak rondloopt, des te meer ontwikkel je hiervoor een onderbuikgevoel. Maar hoe maak je dit onderbuikgevoel hard zodat op tijd kan worden ingegrepen?

Uit onderzoek blijkt dat de verschillende vormen van mishandeling vaak niet op zichzelf staan. Het is daarom goed om de optelsom te kunnen maken van signalen van mishandeling bij zowel mensen als huisdieren. Als een dier wordt mishandeld, ondergaan kinderen en/of partner vaak hetzelfde lot. Mendoo heeft hiervoor de interactieve training 'Leren Signaleren' ontwikkeld.

In de training laten we de deelnemers door gebruik te maken van VR ervaren hoe het is om bepaalde keuzes te maken en wat de consequenties daarvan zijn. Daarnaast laten we ze spelenderwijs kennis maken met de verschillende signalen van zowel dieren- als kindermishandeling en creëren we praktische handvatten waar ze in hun werk en/of privéleven mee aan de slag kunnen gaan.

De interactieve training leert je de verschillende signalen te herkennen en bij elkaar op te tellen. Met als resultaat dat je:

- alle signalen leert zien en beter weet hoe je ze moet interpreteren;
- je kennis vergroot over de relatie tussen huiselijk geweld en dierenmishandeling;
- de juiste vragen weet te stellen om een goede inschatting van de situatie te kunnen maken;
- weet wat je kunt doen als blijkt dat er sprake is van mishandeling van partners, kinderen of dieren.

De training beslaat een dagdeel (4 uur) en is geschikt voor een maximale groepsgrootte van 12 personen. Kosten hiervan zijn € 2.390,- excl. BTW (€ 199,- p.p.)

Stappenplan Mendoo

